

Inleiding bij 3de BC 2009 en de initiële begroting 2010

Onderwijscommissie 19 november 2009

De begrotingscontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010 zijn in moeilijke budgettaire omstandigheden verlopen. Ook de uitwerking van de beleidsnota met daarin de beleidsinitiatieven voor Onderwijs en Vorming voor deze legislatuur, was een uitdagende opdracht in tijden waarin het budget sterk onder controle moet gehouden worden. De uitvoering van het regeerakkoord wordt namelijk op de rails gezet en de nodige financiële middelen worden daarvoor voorzien. Om de uitvoering van alle prioriteiten uit het regeerakkoord mogelijk te maken heeft Vlaanderen haar rol vervuld in een gezamenlijk antwoord op de financiële crisis. Tijdens de formatiebespreking heeft de Vlaamse overheid zich geschaard rond een gemeenschappelijk besparingsprogramma voor alle entiteiten. Deze besparingsoefening moet resulteren in een begrotingsevenwicht in 2011 zodat daarna de nodige zuurstof aanwezig is voor belangrijke beleidsinitiatieven. Op deze wijze wil de Vlaamse regering Vlaanderen wapenen voor de uitdagingen die de komende vijf jaar en op langere termijn op ons afkomen. Ik ben het afgesproken bedrag voor Onderwijs dan ook nagekomen. In 2009 beperkt de besparing zich hoofdzakelijk tot het niet helemaal ontvangen van de indexprovisie (overschrijding spilindex augustus 2008) en het doorvoeren van een nulindexatie van bepaalde niet-loongebonden kredieten. Verder werden nog een aantal punctuele besparingen doorgevoerd ingevolge bijvoorbeeld het aflopen van projecten en het in rekening brengen van extra eenmalige besparingen. In totaal gaat het om ongeveer 28 miljoen euro aan specifieke besparingen in 2009 op de onderwijsbegroting.

De 3de budgetcontrole 2009 bevat tevens de technische aanpassingen op basis van de screening van alle onderdelen van de onderwijsbegroting waarbij wordt

nagegaan of de gebruikte parameters bij de initiële begrotingsopmaak 2009, niet moeten worden bijgesteld.

Daarnaast heb ik ook voor extra middelen gezorgd in 2009 zodat de continuïteit van het onderwijsbeleid veilig wordt gesteld. Ik denk bijvoorbeeld aan het supplementair budget voor de fietsvergoeding en de terugbetaling kosten openbaar vervoer (+2,3 miljoen euro), voor de terbeschikkinggestelden hoger onderwijs voorafgegaan aan het pensioen (+6,1 miljoen euro), voor de studiefinanciering (+8,5 miljoen euro) en voor de extra uitgaven busbegeleiding (+200.000 euro).

Wat de voorliggende begroting 2010 betreft heb ik in eerste instantie de in 2009 doorgevoerde eenmalige besparingen terug gezet.

Zoals in 2009 zijn ook in 2010 extra middelen gegaan naar het zogenaamde constant beleid zoals studiefinanciering (+3,9 miljoen euro) en de busbegeleiding (+309.000 euro).

Zoals ik zo juist aanstipte, levert ook Onderwijs in 2010 zijn bijdrage in het globale besparingsplan. Enerzijds werden lineaire besparingen vooropgesteld. Het gaat om de nulindexatie van niet-loongebonden kredieten, een besparing op apparaatskredieten (5% werking, 2,5% lonen), een besparing op subsidies (5% facultatieve subsidies, 2% semi-gereguleerde subsidies) en een besparing op communicatie (20%). Intern werd afgetoetst of deze door Financiën en Begroting vooropgestelde lineaire besparingen haalbaar zijn voor Onderwijs en werden zij behouden waar mogelijk. Concreet wordt op de **onderwijsbegroting ongeveer 15,5 miljoen euro aan lineaire recurrente besparingen doorgevoerd in 2010.**

Anderzijds werd een globaal financieel plaatje uitgetekend met de bedragen die elk beleidsdomein aan punctuele recurrente besparingen bovenop de lineaire besparingen moet leveren.

Voor 2010 wordt nog eens extra 56,5 miljoen euro bespaard op de onderwijsbegroting door het nemen van specifieke maatregelen. Dit betekent dat **in 2010** in totaal **72 miljoen euro** recurrent wordt bespaard op de beleidskredieten Onderwijs. Voor Onderwijs zijn de besparingen afgestemd op schooljaren zodat het besparingspad in 2011 stijgt tot 142 miljoen euro. Later meer over de specifieke besparingsmaatregelen.

Het is uiteraard niet de bedoeling om alle componenten van de 3de budgetcontrole 2009 en de opmaak 2010 exhaustief toe te lichten. In dit verband verwijs ik naar de uitgebreide memorie van toelichtingen en mijn beleidnota waarin mijn beleidsaccenten zijn geschetst voor deze legislatuur.

Volgende elementen van de onderwijsbegroting wil ik graag wat nader toelichten:

- ik begin met een aantal macrogegevens van de Vlaamse onderwijsbegroting;
- daarna licht ik het loonmodel en de werkingsmiddelen toe;
- vervolgens ga ik door de belangrijkste initiatieven per onderwijsniveau;
- ten slotte belicht ik de beleidsaccenten op bepaalde thema's.

1. Macrogegevens onderwijs

Als eerste parameter geef ik de **evolutie van de inflatiegezuiverde middelen** weer. Deze parameter drukt **de reële groei** uit van het onderwijsbudget.

Bij vergelijking van de beleidskredieten onderwijs stel ik vast dat het **onderwijsbudget 2009 met 0,4% daalt ten opzichte van de begroting 2008.**

Inflatiegezuiverd betekent dit een **daling van 1,1%.**

2010 geeft het signaal dat de terugval stopt en de onderwijsbegroting op weg is naar een normale groei; de onderwijsmiddelen stijgen met 4,6% waarbij de **reële groei 3% haalt.**

Anderzijds zijn de 3,7 miljoen euro voor de schoolpremie Onderwijs nog niet op de onderwijsbegroting ingeschreven maar op een algemene provisie waar alle uitgaven van de volledige Vlaamse gemeenschap voor deze schoolpremie gecentraliseerd worden.

In absolute cijfers evolueert de onderwijsbegroting, weergegeven in beleidskredieten, als volgt:

Tabel: evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting

	IN DUIZEND EURO	%-STIJGING PER JAAR	%-STIJGING PER JAAR (INFLATIE GEZUIVERD) ¹
2006	8.395.945		
2007	8.876.527	5,7	3,6
2008	9.353.719	5,4	0,2
2009	9.318.513	-0,4	-1,1
2010	9.748.995	4,6	3

Het cijfermateriaal op het vlak van het Bruto Regionaal Product (BRP) is slechts beschikbaar tot 2007. Het aandeel van de onderwijsbegroting in functie van het BRP kent een constant verloop met een aandeel van telkens 4,3% in 2006 en 2007.

¹ Inzake inflatie is er rekening gehouden met de cijfers van het Planbureau m.b.t. de gezondheidsindex Inleiding bij de 3de budgetcontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010, Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel. Onderwijscommissie 12 november 2009.

Ik wens wel te benadrukken dat deze percentages niet mogen worden verward met die welke in internationale publicaties worden gebruikt. In internationale context gebruiken we de definitie van de OESO, waarbij alle uitgaven naar de onderwijsinstellingen in kaart worden gebracht. Niet enkel de cijfers van de feitelijke onderwijsbegroting, maar ook de uitgaven van de gemeenten, alle uitgaven voor Onderzoek & Ontwikkeling, de kosten van de administratie, het kindergeld van de 18-25-jarigen en de Europese middelen worden daarin verrekend. Ook omvatten de Vlaamse OESO-cijfers - zoals in de ons omringende landen - de pensioenlasten.

Het recentste cijfer volgens de OESO-definitie heeft betrekking op de begroting 2006 en bedraagt **5,9 %**. Hierdoor komen de Vlaamse middelen voor onderwijs zelfs boven het gemiddelde van de OESO-lidstaten uit.

Het aandeel van de **beleidskredieten in de totaliteit van de Vlaamse begroting** ten slotte bedraagt voor 3de budgetcontrole **2009 en begrotingsopmaak 2010** respectievelijk **36,9 % en 39%**. Voor de begrotingsopmaak 2009 was dit 37,9% zodat telkens ten opzichte van dit cijfer respectievelijk een daling van 1% en een stijging van 1,1% wordt gehaald. Dus ook voor deze parameter is de onderwijsbegroting op de goede weg.

2. Het loonmodel en de werkingsmiddelen van het leerplichtonderwijs

2.1. De algemene uitgangspunten bij de opmaak van het loonmodel

2.1.1. Lonen 3de budgetcontrole 2009

De **lonen** omvatten het **leeuwenaandeel** van de onderwijsbegroting. De evolutie van deze middelen is sterk **gelinkt aan factoren zoals inflatie, leerlingenevolutie, de vergrijzing en de lopende akkoorden van sectorale programmatie** voor onderwijs. Zoals ik eerder al aanhaalde wordt bij de

Inleiding bij de 3de budgetcontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010, Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.
Onderwijscommissie 12 november 2009.

budgetcontrole in eerste instantie een oefening gemaakt waarbij onderzocht wordt of deze parameters die bij de initiële begrotingsopmaak zijn gebruikt nog gelden en of ze niet moeten bijgesteld worden.

Bij een begrotingscontrole worden de loonkredieten geraamd op basis van de **gekende uitgaven** van het **voorgaande begrotingsjaar**. Bij de begrotingsopmaak 2009 was dit nog op basis van de uitgaven 2007. Bij budgetcontrole wordt de raming gebaseerd op de gekende uitgaven van 2008.

Bij budgetcontrole 2009 gebeurt de raming op basis van het **aantal budgettaire fulltimes van september 2008 t.e.m. april 2009** en wordt voor de raming van de resterende maanden van schooljaar 2008-2009 een extrapolatie gemaakt o.b.v. de reeds gekende maanden. Om de raming te maken voor de 3 maanden van schooljaar 2009-2010 die in 2009 vallen wordt gebruik gemaakt van de gekende leerlingevoluties. Deze recentere gegevens zijn een beter vertrekpunt om een geactualiseerde raming te maken voor 2009. Bij de begrotingsopmaak 2009 was de raming van het aantal budgettaire fulltimes namelijk nog gebaseerd op de gekende gegevens t.e.m. april 2008.

De belangrijkste aanpassing situeert zich in het verwerken van de **overschrijding van de spilindex, die een stijging van 2% vanaf oktober 2008** of van **127 miljoen euro** extra met zich meebrengt. Deze overschrijding was immers bij begrotingsopmaak 2009 nog op een centrale provisie buiten de onderwijsbegroting voorzien. In het kader van de vooropgestelde lineaire besparingen wordt deze centrale provisie selectief verdeeld wat een besparing van 43 miljoen euro impliceert voor de lonen van onderwijs.

Een andere voorname factor is de zogenaamde **vergrijzingcoëfficiënt**. De twee belangrijke componenten van vergrijzing zijn enerzijds het effect van de

baremieke verhogingen en anderzijds de vervanging van oudere personeelsleden door jongere en bijgevolg goedkopere medewerkers.

Voor de vergrijzingcoëfficiënt wordt zoals voorgaande jaren uitgegaan van de reële vergrijzing van het voorgaande begrotingsjaar. Bij de initiële opmaak 2009 werd een negatieve vergrijzing voorzichtigheidshalve niet doorgetrokken in de ramingen. Bij de begrotingscontrole 2009 werd de negatieve vergrijzing in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs wel doorgetrokken. Gemiddeld daalt de toegepaste vergrijzing van +0,035% bij initieel naar -0,204% bij deze budgetcontrole. Dit brengt een **daling** met zich mee **van 14,7 mio euro** tov de initiële begroting.

Op basis van de geactualiseerde gegevens van de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers) **stijgen** de behoeften voor de **kinderbijslag** met **1 miljoen euro**.

Daarenboven werden de middelen voor de **schoolpremie** voor het beleidsdomein Onderwijs **berekend op 3,7 miljoen euro**.

Naast de actualisatie van deze parameters wordt bovendien bij de raming van de loonkredieten ook rekening gehouden met een aantal initiatieven die in 2009 van start zijn gegaan in het kader van CAO's. Ik denk hierbij aan de **vervanging van langdurig afwezige directeur** die gedurende minstens drie volledige schooljaren afwezig is omwille van het feit dat hij gebruik maakt van een aantal verlofstelsels (**+316.000 euro**).

Ik haal ook de maatregelen aan waarbij er voor gezorgd wordt dat de **diensten** gepresteerd aan de **vzw NT2 Brussel** (en voorganger Centrum Nederlands voor Migranten) en **deze** gepresteerd in de **sector basiseducatie** telkens in

aanmerking komen voor de geldelijke anciënniteit van de desbetreffende personeelsleden tewerkgesteld in andere onderwijsniveaus (+**57.000 euro**).

Daarnaast gaan nog andere maatregelen van start binnen de resterende toegekende middelen bij regeringsvorming 2004-2009. Zo worden in 2009 meer middelen voorzien in de lonen voor het initiatief waarbij **kinderen die in asielcentra** verblijven ook recht hebben op **onthaalonderwijs**. Het project is gestart op 1 september 2008 met een budget van 255.000 euro. In **2009** wordt dit **opgetrokken tot 1,2 miljoen euro, om vanaf 2010 te stijgen tot 1,7 miljoen euro.**

Ik denk hierbij ook aan het decreet **Leren en Werken** waarbij o.m. de **coëfficiënten** voor de berekening van het pakket wekelijkse uren-leraar van de **centra deeltijds beroepssecundair onderwijs worden opgetrokken** om te voldoen aan het voltijds engagement. Het gaat om een budget van **+1,3 miljoen euro.**

Ook worden vanaf 2009 de **bijzondere omkadering voor de begeleiding van jongeren met autismspectrumstoornissen (ASS)** in het kader van het Geïntegreerd ONderwijs (GON) opgetrokken. Zo blijft het voor begeleidende scholen buitengewoon onderwijs mogelijk adequaat in te spelen op de stijgende zorgvragen van jongeren met een ASS-problematiek in het gewoon onderwijs. **In 2009 wordt 250.000 euro** voorzien, vanaf **2010** wordt dit op kruissnelheid **1 miljoen euro**. Parallel hiermee wordt ook een extra budget voorzien voor de verbredings- en verdiepingsbegeleiders, bestaande uit orthopedagogen en psychologen die expertise hebben in collegiale ondersteuning betreffende autismspectrumstoornissen en andere personen die op basis van praktijkervaring gelijkaardige expertise hebben. In 2008 werd hiervoor 250.000

euro voorzien, in 2009 wordt dit 1,5 miljoen euro om vanaf 2010 een bedrag op kruissnelheid van 3 miljoen extra middelen voor dit initiatief te bereiken.

Vervolgens werd Onderwijsvoorrangsbeleid in het buitengewoon onderwijs geheroriënteerd naar een geïntegreerd ondersteuningsaanbod in het kader van **gelijke onderwijskansen buitengewoon basis- en secundair onderwijs**. Hierdoor stijgen de lonen **in 2009 met 444.000 euro**, in 2010 wordt hiervoor 1,7 miljoen euro voorzien.

Ten slotte gebeurt de aanpassing van de **cumulatieregeling** voor de personeelsleden die fungeren in alle onderwijsniveau's waarbij de betaling van hun salaris gebeurt alsof alle bijbetrekkingen in hoofdamt worden betaald. Op jaarbasis genereert deze maatregel een meerkost van 3,2 miljoen euro. **Voor 2009 betekent dit bijkomend 792.000 euro in de lonen.**

2.1.2. Lonen begrotingsopmaak 2010

Naar 2010 toe gebeurt de raming van de lonen op basis van dezelfde gegevens als bij 3de budgetcontrole 2009.

Naar 2010 toe bevatten de lonen conform de instructies van Financiën en Begroting geen indexatie.

Wat de vergrijzing van het leerplicht betreft wordt uitgegaan van een nulgroei daar de negatieve vergrijzing van 2008 zich vermoedelijk niet zal doorzetten in 2010.

Het aanpassen van de **vergrijzingcoëfficiënt** zorgt voor een **stijging van 2,3 miljoen euro**.

De geactualiseerde ramingen voor de **kinderbijslag** zorgt voor een **stijging van 960.000 euro**.

Ook voor 2010 staan de middelen voor de **schoolpremie Onderwijs (3,7 miljoen euro)** nog op een centrale provisie buiten de onderwijsbegroting.

Bij de raming van de loonkredieten 2010 wordt bovendien rekening gehouden met de budgettaire weerslag van het **op kruissnelheid** komen van de **maatregelen die gestart zijn in september 2009**. Zoals ik bij de 3de budgetcontrole 2009 al aanhaalde gaat het om de **uitbreiding van de bijzondere enveloppe Geïntegreerd ONderwijs (GON)** voor de **begeleiding van kinderen met autismespectrumstoornis (ASS)**, de extra verbredingsbegeleiders, de vaste benoeming bij langdurig afwezige directeur, het organiek gelijkkansenbeleid voor het buitengewoon onderwijs. Ook voor de VIA-middelen in functie van de CAO basiseducatie gebeurt een aanvulling.

In totaal wordt **supplementair 4,6 miljoen euro** voorzien in de lonen voor het op kruissnelheid komen van al deze maatregelen.

Specifieke recurrente besparingen op de lonen in 2010

Ook de lonen Onderwijs maken voor 2010 deel uit van het uitgetekende besparingsplan. Ik geef er de voorkeur aan omwille van een zekere transparantie alle omvangrijke besparingen te beschrijven.

Afschaffen mentoruren

Als besparingsmaatregel worden aan de instellingen voor basisonderwijs, secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs **geen bijzondere omkaderingsmiddelen meer toegekend voor mentorschap** vanaf

Inleiding bij de 3de budgetcontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010, Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.
Onderwijscommissie 12 november 2009.

het schooljaar 2010-2011. Hoewel het globaal substantiële middelen betrof, leidt de spreiding over tal van instellingen - zelfs na samenlegging binnen een samenwerkingsverband – tot zo een versnippering, dat het rendement in vraag dient te worden gesteld.

Mentorschap voor nieuwe personeelsleden wordt tot de kerntaken beschouwd van elke onderneming of organisatie, dus ook van een onderwijsinstelling. Binnen de opdrachten van het normaal beschikbare personeelskader moet er taakdifferentiatie worden ingebouwd waardoor een aantal onder hen, omwille van ervaring en bekwaamheden, al dan niet deeltijds met de begeleiding van nieuwe personeelsleden kunnen worden belast.

Dit betekent op kruissnelheid een besparing van 3,5 miljoen in 2010, in 2011 is dit ongeveer 14 miljoen euro.

Niet invoeren van de Brusselpremie

Vanaf 1 september 2009 zou een **jaarlijkse premie** ingevoerd worden voor leerkrachten die ten minste drie jaar werken in het **Nederlandstalig onderwijs in Brussel**. Deze premie had de bedoeling om het les geven in Brussel aantrekkelijker te maken. De middelen die hiervoor voorzien waren, waren echter onvoldoende om deze doelstelling waar te kunnen maken. In het huidige economisch klimaat wordt er dan ook voor gekozen deze premie momenteel niet in te voeren. **Dit zorgt voor een besparing van 3,1 miljoen euro vanaf 2010.**

Afschaffen van niet-verworven salarisschalen in selectie- en bevorderingsambten

Vanaf 1 september 2010 worden er niet langer **niet-verworven salarisschalen** toegekend voor nieuwe personeelsleden in selectie- en bevorderingsambten en voor de nieuwe leden van de inspectie, met uitzondering van de niet verworven

salarisschaal voor het buitengewoon onderwijs. **Er wordt 55.000 euro bespaard vanaf 2011. Voor 2010 betekent dit 14.000 euro.**

Afschaffen pedagogische coördinatie

Momenteel konden leraars die ten minste 60% van hun volledige opdracht in de B-stroom (beroepssecundair onderwijs) presteren, **één uur pedagogische coördinatie** toegekend krijgen. Dat uur valt buiten het gewone pakket uren-leraar en moet daarom als een extra omkadering worden opgevat. Deze maatregel wordt nu volledig **afgeschaft en levert een besparing op van 15,5 miljoen vanaf 2011. Voor 2010 betekent dit 3,9 miljoen.**

Afschaffen regelgeving TBS/OB - reële kost

Vanaf 1 september 2010 blijven de **terbeschikkinggestelde personeelsleden** waarvoor er geen passende vacature wordt gevonden, niet langer als extra-organiek kader behouden. In de huidige conjunctuur is het echter niet langer verantwoord om aan de ene kant personeelsleden in een niet-organiek kader te behouden en anderzijds vacatures te laten invullen door tijdelijke personeelsleden. De scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs worden verplicht de terbeschikkinggestelde personeelsleden opnieuw te melden aan een volgende reëffectatiecommissie, zodat deze een passende vacature kan zoeken en aanbieden. **Op kruissnelheid betekent dit een besparing van 1 miljoen euro of 249.000 euro in 2010.**

Afschaffen korte vervangingen

Als **besparing** wordt **het toekennen van vervangingseenheden** voor de **vervanging van korte afwezigheden** in het secundair onderwijs afgeschaft vanaf het schooljaar 2010-2011. Deze financieringsmaatregel kent, in tegenstelling tot het basisonderwijs, wisselend tot geen succes in het secundair

onderwijs zodat de noodzaak ervan absoluut niet is bewezen. Overigens zijn de andere bestaande “structurele” omkaderingsmiddelen die in het secundair onderwijs worden verstrekt, afdoende om in het essentiële pedagogisch comfort te voorzien. **Op kruissnelheid zorgt dit voor een besparing van 4,7 mio euro of 1,2 mio euro in 2010.**

Stopzetting herstructurerings / invoeren tijdelijke programmatiestop in het secundair onderwijs en in het deeltijds kunstonderwijs

Als bewarende maatregelen en in afwachting van de geplande hervorming van het secundair onderwijs en van het deeltijds kunstonderwijs, worden dan ook tijdelijk de volgende initiatieven genomen:

- **een programmatiestop in het voltijds gewoon secundair onderwijs**
- **een omvormings- en overhevelingsstop in het voltijds gewoon secundair onderwijs**
- **een stop op vrijwillige fusies (lees: fusies waarvoor extra middelen worden toegekend) in het voltijds gewoon secundair onderwijs**
- **een programmatiestop in het deeltijds beroepssecundair onderwijs**
- **een programmatiestop in het deeltijds kunstonderwijs (filialen, studierichtingen, hogere graden, nieuwe instellingen,...) voor de schooljaren 2010-2011 en 2011-2012.**

Deze maatregelen hebben evenwel geen absoluut karakter, vermits de Vlaamse Regering (behoudens voor vrijwillige fusies) in uitzonderlijke gevallen een afwijking kan toestaan zoals bijvoorbeeld bij de uitbouw van een derde graad bovenop een reeds bestaande tweede graad zodat de studiecontinuïteit van leerlingen binnen dezelfde instelling en opleiding is gegarandeerd, het toekennen van een veiligheidsopleiding,...

Op kruissnelheid zorgt dit voor een besparing van 2,6 miljoen euro of 634.000 euro in 2010.

Aanpassing aanwendingspercentage in het deeltijds kunstonderwijs voor vrijgestelden van een vak

In het deeltijds kunstonderwijs zal er een lager aanwendingspercentage toegekend worden voor alle leerlingen die een vrijstelling krijgen voor een bepaald vak (bijvoorbeeld vrijstelling van het vak samenspel voor leerlingen die lid zijn van een amateurkunstgroep). Voor leerlingen met een vrijstelling voor het vak Algemene Muziekcultuur (AMC) in de middelbare graad muziek wordt de omkadering nu al aangepast door het aanwendingspercentage van 92% te verlagen naar 70%. Door de besparingsmaatregel zal de omkadering voor alle leerlingen met een vrijstelling verminderd worden. De vakken waarvoor vrijstelling verleend wordt en waarvoor naar analogie van de AMC-regel het aanwendingspercentage op 70% wordt gebracht zijn:

- Muziek MG: muziekcultuur/volksmuziek, samenspel, koor: 92% wordt 70%
- Muziek HG: instrumentaal ensemble, vocaal ensemble, koor: 100% wordt 70%.

Deze maatregel zorgt op kruissnelheid voor een besparing van 2,6 miljoen euro. Voor 2010 wordt een besparing gerealiseerd van 652.000 euro.

Bevriezen bedrijfsstages – wegvallen premies

Een **bedrijfsstage** is een periode waarin personeelsleden werkervaring opdoen in een ander werkmilieu om bij te blijven op het vlak van o.a. materialen, werkwijzen, attitudes op de werkvloer.

Het budget voor de bedrijfsstages van leerkrachten wordt jaar na jaar niet volledig aangewend. Tijdens het schooljaar 2008-2009 werd slechts 33% van de vervangingseenheden aangewend. Ook het aantal uitbetaalde premies voor leerkrachten die tijdens de vakantie op bedrijfsstage gaan ligt zeer laag.

Vanaf 1 september 2010 wordt enerzijds het stelsel waarbij personeelsleden een premie ontvangen, wanneer ze tijdens de schoolvakanties een bedrijfsstage volgen, afgeschaft. Anderzijds wordt het **beschikbaar budget** voor de vervangingseenheden en de werkingsmiddelen vanaf het schooljaar 2010-2011 **vastgesteld op het aangewend budget tijdens het schooljaar 2008-2009** voor vervangingseenheden en werkingsmiddelen, **vermeerderd met een buffer van 20%.**

Deze maatregel zorgt voor een besparing van 2,4 miljoen euro op kruissnelheid. Voor 2010 betekent dit 501.000 euro.

Uitdoven proeftuinen

Aan de kost die verbonden is aan tijdelijke projecten in termen van specifieke begeleidings- en omkaderingsmiddelen, wordt in de mate van het mogelijke een einde gesteld. Hiermee wordt bedoeld dat er geen middelen meer worden verleend voor die projecten die ingebed zijn in scholen waar andere structureel toegekende middelen het in ieder geval mogelijk maken innoverend te werken en experimenten uit te voeren.

Concreet worden de tijdelijke projecten **accent op talent**, die lopen tot en met het schooljaar 2010-2011 **niet verlengd**. Tevens ontvangen de **tijdelijke projecten werkplekieren en studie- en beroepskeuze** bij eventuele verlenging vanaf het schooljaar 2010-2011 geen omkadering en ondersteuning meer.

Dit betekent een besparing van 379.000 euro in 2010 en van 1,8 miljoen euro in 2011.

2.2. Werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs

2.2.1. 3de budgetcontrole 2009

De werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs dalen met respectievelijk 566.000 euro en 132.000 euro door de actualisatie van de afvloe

van het administratief meester-, vak- en dienstpersoneel die lager ligt dan initieel geraamd.

2.2.2. Begrotingsopmaak 2010

Sinds het schooljaar 2008-2009 worden de werkingsmiddelen berekend volgens het nieuwe financieringsmechanisme waarbij naast schoolkenmerken ook rekening wordt gehouden met leerlingenkenmerken.

<h3>Specifieke recurrente besparingen op de werkingsmiddelen in 2010</h3>
--

De werkingsmiddelen van het gewoon en het buitengewoon basis en secundair onderwijs worden in 2010 –net zoals alle andere niet-loongebonden kredieten in de Vlaamse begroting- niet geïndexeerd. Bovendien worden de middelen die vrijkomen door de natuurlijke afvloeï van het Administratief, meester-, vak- en dienstpersoneel van het gemeenschapsonderwijs in 2010 en 2011 niet toegevoegd aan de werkingsmiddelen. Om de basisfinanciering van de scholen niet aan te tasten door deze maatregel wordt de **voorziene verhoging van het bedrag voor leerlingenkenmerken uitgesteld. Om bovendien te vermijden dat de werkingsmiddelen op microniveau zouden dalen wordt de geldwaarde per punt op niveau van het schooljaar 2008-2009 behouden. **Dit zorgt voor een besparing van 31,4 miljoen euro in 2010 en van 33,7 miljoen vanaf 2011.****

2.3. Belangrijke beleidselementen per onderwijsniveau

2.3.1. Basisonderwijs

In 2009 is de maatregel waarbij het Tijdelijk Onderwijs Aan Huis wordt uitgebreid naar 5-jarige kleuters van start gegaan. Deze kleuters krijgen hiermee Inleiding bij de 3de budgetcontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010, Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel. Onderwijscommissie 12 november 2009.

voor het tijdelijk onderwijs aan huis dezelfde rechten als de leerplichtigen en komt in 2010 op kruissnelheid. Hiervoor is een budget voorzien van 74.000 euro.

Ik stip hierbij ook aan dat er in het basisonderwijs geen specifieke besparingen zijn doorgevoerd.

2.3.2. Secundair onderwijs

In het secundair onderwijs situeren de specifieke besparingen zich in de lonen waar ik ze eerder dan ook heb toegelicht.

2.3.3. Hoger Onderwijs

Werkingsuitkeringen hoger onderwijs

In het kader van het nieuwe financieringssysteem hoger onderwijs waarbij de verschillende financieringsmechanismen van de werking van de hogescholen en de universiteiten op elkaar zijn afgestemd en in 2008 van start ging, werden o.m. bijkomende middelen voorzien voor:

- een groeipad voor de verhoging van het puntengewicht in het studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde bij de academisch gerichte opleidingen aan de hogescholen: 642.000 euro in 2008, **1,3 miljoen euro in 2009 en ongeveer 2 miljoen in 2010.**
- Een groeipad voor het overgangssysteem in het kader van de nieuwe financiering hoger onderwijs. De invoering van een nieuw model kan namelijk leiden tot verschuivingen van middelen tussen de instellingen.

Tot en met het begrotingsjaar 2013 is er de garantie dat geen enkele instelling minder krijgt dan het geïndexeerde bedrag van 2007. In 2008 betekende deze maatregel bijkomend 2,3 miljoen euro, **vanaf 2010** wordt dit bedrag **opgetrokken tot ongeveer 7 miljoen euro**.

In het kader van CAO II **stijgt het vakantiegeld** voor de personeelsleden van de hogescholen **in 2009 en 2010** met respectievelijk **1,4 miljoen euro** (ten opzichte van de initiële begrotingsopmaak 2009 bedraagt de stijging 189.000 euro) en **6 miljoen euro**.

Geïntegreerde lerarenopleiding

Voor de begeleiding van de omvorming van de geïntegreerde lerarenopleidingen wordt het voorzien financieel pad verder uitgevoerd. In 2008 was dit nog 583.000 euro, in 2009 stijgen ze tot meer dan 1 miljoen euro om vanaf 2010 1,4 miljoen euro te bereiken.

<h2>Besparingen in het hoger onderwijs</h2>
--

Afschaffen middelen rationalisatiefonds

De middelen voorzien voor de ondersteuning van de rationalisatie van het opleidingsaanbod worden vanaf 2009 afgeschaft. **Dit levert voor 2009 een besparing op van 5 miljoen euro, vanaf 2010 stijgt de besparing tot 6 miljoen euro.**

Sleutelen aan de aanpassing van de deelbudgetten -

Aanwendingspercentage

Naast de besparing op de rationalisatiemiddelen voor het hoger onderwijs

worden ook de **werkingsuitkeringen van de hogescholen en universiteiten**

Inleiding bij de 3de budgetcontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010, Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.
Onderwijscommissie 12 november 2009.

met inbegrip van de Hogere Zeevaartschool met 1.27% verminderd. Aan de hand van bekende prognoses inzake studentenaantallen en op basis van de budgetten van 2010 levert deze **besparing** een bedrag op van **16,2 miljoen euro vanaf 2011.**

Dit is het maximum bedrag dat op de budgetten van de hogescholen en universiteiten met inbegrip van de Hogere Zeevaartschool zal bespaard worden vanaf 2011. Deze besparing wordt nu al in het (programma)decreet opgenomen om de hogescholen en universiteiten in staat te stellen hun begrotingen voor 2011 voor te bereiden en indien nodig, maatregelen voor te bereiden om de uitgaven voor 2011 aan te passen aan de nieuwe budgettaire cijfers.

Indien in de begrotingsjaren 2011, 2012 en volgende omwille van de aanpassing van de deelbudgetten aan de evolutie van de studentenaantallen het totale bedrag van de verminderingen hoger is dan het beoogde besparingsbedrag, wordt het percentage verminderd.

Tegelijk wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om het percentage van 1.27% aan te passen, als de budgettaire ruimte in de komende jaren groter mocht zijn dan nu verwacht. De vermindering wordt evenwel niet toegepast op de academiseringsmiddelen en de middelen bedoeld voor de financiering van de specifieke lerarenopleidingen.

Uitstel HBO opleidingen

Het van **start gaan van de opleidingen HBO** wordt uitgesteld wat een **besparing oplevert van 465.000 euro in 2010** en van 360.000 euro in 2011.

Vooraleer de instellingen echt kunnen beginnen met het aanbieden van HBO-opleidingen (= de zaken die echt geld kosten) moeten er heel wat voorbereidende werkzaamheden gestart en afgerond worden: oprichten van een HBO-commissie, voorbereiden en goedkeuren van uitvoeringsbesluiten, hebben van beroepscompetenties (competentieprofielen, onderwijskwalificaties,...).

Inleiding bij de 3de budgetcontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010, Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.
Onderwijscommissie 12 november 2009.

Normaal gezien moet dit afgerond zijn tegen 2011 en pas dan kunnen de instellingen echt beginnen. Vandaar het uitstel van financiering.

Expertisenetwerken en regionale platformen (lerarenopleiding)

In het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs is er een bedrag ingeschreven van ongeveer 3 miljoen euro om de **expertisenetwerken en de regionale platformen** voor de lerarenopleiding te financieren. In dit bedrag is een budget voorzien voor de ontwikkeling van een systeem voor het bepalen van het aantal mentoruren waarop elk school recht heeft gelinkt aan de organisatie van de stages van de studenten in de lerarenopleiding. Eerder heb ik reeds toegelicht dat de middelen voor mentorschap geschrapt worden. Ingevolge deze besparingsmaatregel vervalt de opdracht van dergelijk concept voor de expertisenetwerken en de regionale platformen. Parallel hiermee worden ook de middelen hiervoor verminderd. De daling stemt overeen met 5% van het bedrag dat oorspronkelijk in het voorontwerp van de initiële begroting 2010 is ingeschreven (3.029.000 euro). Dit zorgt voor een **besparing van 151.000 euro vanaf 2010**.

2.3.4. Volwassenenonderwijs

vzw De Link

Er zijn middelen getransfereerd van Werk & Sociale Economie naar de onderwijsbegroting voor **vzw De Link** met de bedoeling de opleiding ‘Ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting’ structureel te verankeren binnen het reguliere volwassenenonderwijs. In totaal gaat het om 584.000 euro.

Stimuleringsfonds gecombineerd volwassenenonderwijs

De middelen ter ondersteuning en stimulering van het gecombineerd onderwijs voor een traject via afstandslernen door een Centrum Volwassenenonderwijs, zowel op technisch-organisatorisch als op onderwijskundig vlak, zijn van start gegaan in 2009 en komen in 2010 op kruissnelheid. Hiervoor is 200.000 euro voorzien.

Specifieke recurrente besparingen in het volwassenenonderwijs

DAB Fonds Inschrijvingsgelden

De dotatie aan de DAB Fonds Inschrijvingsgelden Centra voor Volwassenenonderwijs was te hoog ingeschat en kan worden verminderd. Dit zorgt voor een besparing **in 2009 van 3,1 miljoen euro, in 2010 van 3,8 miljoen euro.**

Consortia

Op het budget voor de **consortia volwassenenonderwijs** die binnen elk werkingsgebied het gestructureerd, regionaal **samenwerkingsverband** tussen Centra voor Volwassenenonderwijs en het Centrum voor Basiseducatie vormen, **wordt 20% bespaard. Dit zorgt voor een besparing van 754.000 euro vanaf 2010.**

4. Accenten op bepaalde thema's

Pedagogische begeleidingsdiensten

De berekening van de gewone werkingsmiddelen voor pedagogische begeleiding wordt in overeenstemming met het decreet kwaliteit herzien.

Voor de ‘grote’ begeleidingsdiensten die een eigen personeelsformatie hebben wordt overgestapt naar een regeling die gekoppeld is aan het aantal adviseurs. De nieuwe regeling wordt ingevoerd zonder dat één van de bestaande begeleidingsdiensten moet inleveren wat een **verhoging** impliceert van de **totale werkingsmiddelen** van meer dan **1 miljoen euro**.

De ‘kleine’ begeleidingsdiensten die niet beschikken over een eigen personeelsformatie, kunnen blijven rekenen op werkingsmiddelen a rato van het aantal organieke betrekkingen in de instellingen die zij begeleiden.

Busbegeleiders

Overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van de zonale busbegeleiders wordt aan de scholen een toelage toegekend voor de organisatie van zonaal leerlingenvervoer met inbegrip van een supplementaire vergoeding voor korte schoolvakanties die tijdens het schooljaar vallen. In de zomermaanden blijven de busbegeleiders recht hebben op de bestaanszekerheidsvergoeding. Voor dit initiatief wordt een budget voorzien van 945.000 euro.

vzw's VCOV (Vlaamse conferentie van Ouders en Ouderverenigingen) +EVO (Educatieve Vereniging voor Ouderwerking in het officieel onderwijs)

De organisaties **VCOV vzw** en **EVO vzw** zijn twee sociaal-culturele verenigingen die al vele jaren gesubsidieerd en erkend zijn door het beleidsdomein Cultuur. Na overleg tussen de twee voormalige ministers Onderwijs en Cultuur werd beslist **deze overkoepelende organisaties voor ouderverenigingen in het vrij onderwijs en in het officieel onderwijs** over te hevelen van het beleidsdomein Cultuur naar het beleidsdomein Onderwijs en

Vorming. Parallel hiermee worden de hiermee samenhangende kredieten van **634.000 euro** eveneens **getransfereerd naar de onderwijsbegroting**.

Uitbouwen inspraak

Om de syndicale werkzaamheden van de vakbondsafgevaardigden te ondersteunen komen de voorziene middelen op kruisnelheid in 2009. Dit betekent **743.000 euro in 2009** terwijl in 2008 dit nog 182.000 euro was.

Rationeel energiegebruik

Voor de uitgaven in het kader van **energiezorg in scholen** zijn in 2009 subsidies aan scholen en centra voorzien in functie van een correcte afstelling en werking van de regelsystemen van de verwarming in hun gebouwen. Hiervoor werd 350.000 euro voorzien.

Schoolinfrastructuur - DBFM

Het DBFM-programma zorgt voor een inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur op basis van alternatieve financiering. Er worden meer investeringen in schoolgebouwen voorzien zonder daarbij elementen als rationeel energiegebruik en architecturale kwaliteit te verwaarlozen.

Voor de operationalisering van het DBFM-programma is in 2009 **1,2 miljoen euro** voorzien.

Daarnaast gaan **in het kader van DBFM ook middelen naar het Gemeenschapsonderwijs en de onderwijskoepels**. Deze verbinden zich ertoe om de inrichtende machten te informeren, sensibiliseren en te ondersteunen in het kader van de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur.

Zij ontwikkelen hiervoor de noodzakelijke en gepaste initiatieven en activiteiten zoals ondermeer informatiesessies, overleg met en bijstand bieden aan de individuele inrichtende machten, constructieve samenwerking met de DBFM-vennootschap en AGION.

Voor dit initiatief is een budget voorzien van 354.000 euro in 2009. Voor 2010 worden bovendien de voorziene middelen al vooruitbetaald in 2009 zodat nog eens **supplementair 354.000 euro** is ingeschreven **in 2009** voor deze maatregel.

Andere specifieke maatregelen

Sleutelen aan de verloven bijzondere opdracht

Met ingang van 1 september 2010 worden van de **verloven wegens bijzondere opdracht 50% geschrapt**. Meer bepaald gaat het om het telkens voorzien van maximum 45 voltijdse detacheringen voor de volgende projecten samen:

- projecten die door het Gemeenschapsonderwijs en/of door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten worden uitgevoerd. Deze projecten worden geadviseerd door de Vlaamse Onderwijsraad;
- projecten opgezet of erkend door de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs.

Bijkomend wordt voorgesteld om minstens 12 voltijdse equivalenten voor te behouden voor de verloven wegens bijzondere opdracht in functie van de eerstgenoemde projecten. **Deze schrapping zorgt dat ongeveer 2 miljoen euro wordt bespaard in 2011 of 496.000 euro in 2010.**

Besparen op de nascholing

Alle **nascholingsmiddelen** worden met 20% beperkt en dit zowel voor het leerplicht als voor het hoger onderwijs (vormingsfonds). Dit zorgt voor een besparing van ongeveer **3,5 miljoen euro**.

Afschaffen project Duurzaam naar school

Vanaf het schooljaar 2010-2011 worden de **subsidies stopgezet die kaderen in het concept ‘Duurzaam naar school’** en die gericht zijn naar acties rond te voet / met de fiets naar school en naar collectief busvervoer.

De finale bedoeling was om een verschuiving te bekomen in de wijze waarop de kinderen naar school komen. Duurzaam naar school is dan ook een mobiliteitsproject en geen educatief project. Vandaar ook dat het was opgezet in samenwerking met het departement mobiliteit en via de gemeenten in cofinanciering en dus niet via de scholen.

Het niet verlengen van de subsidies aan de gemeenten in het kader van dit initiatief, houdt geenszins in dat er in de scholen minder aandacht zou gaan naar verkeerseducatie. Duurzaam naar school was niet in deze zin opgezet en werd ook in geen enkele van de deelnemende gemeenten als puur educatief project uitgewerkt.

De stopzetting van de subsidiëring zorgt voor een **besparing van 4,8 miljoen euro** vanaf 2010.

Schrappen projecten VLOR

De **projecten van de VLOR worden afgeslankt**. Het project ‘samenwerking tussen HBO-partners’ wordt daardoor niet verlengd. De projecten ‘coördinatie begeleiders Lokale Overlegplatformen’ en ‘Sectorcommissies’ blijven wel behouden. **Deze beperking van de projecten zorgt voor een besparing van 404.000 euro**.

Inleiding bij de 3de budgetcontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010, Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.
Onderwijscommissie 12 november 2009.

Afschaffen Steunpunt GOK

Het **steunpunt GOK wordt afgeschaft vanaf 1 januari 2010**. Zoals ik eerder in het Vlaams Parlement al aanhaalde is het niet mijn bedoeling te besparen op het gelijkekansenbeleid op zich. Wat wel de bedoeling is, is besparen op een structuur nl. het Steunpunt Gelijke Kansen, dat beter wordt geïntegreerd in de onderwijsadministratie en de pedagogische begeleidingsdiensten. De opgebouwde expertise wordt centraal ondergebracht bij de administratie en wordt ook ter beschikking gesteld van de pedagogische begeleidingsdiensten die als opdracht hebben om de scholen te ondersteunen, dus ook in het gelijkekansenbeleid. Dit zorgt voor een **besparing van 1,7 miljoen euro**.

Besparing op vzw SNPB

De **vzw SNPB** staat voor Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten en stelt zich tot doel een netoverschrijdende samenwerkingsstructuur uit te bouwen binnen de toegewezen projecten van kleuterparticipatie, Rand en Taal, nascholing trajectbegeleiders Leren en Werken en ondersteuning volwassenenonderwijs. Het is de bedoeling alle instellingen te ondersteunen die tot de doelgroep van de desbetreffende projecten horen.

Naast de lineaire besparingen van 54.000 euro wordt op de subsidies van deze vzw 15% extra bespaard. Dit betekent bijkomend een besparing van 214.000 euro in 2010 en van 582.000 euro vanaf 2011.

Werking CLB

Op de werking CLB wordt 1% bespaard wat voor een besparing zorgt van 160.000 euro vanaf 2010.

Dames en Heren,

Ik herhaal nog even de belangrijkste uitgangsprincipes die ik bij de besparingen heb gehanteerd:

- We zijn uitgegaan van de regels die afgesproken zijn tijdens de formatie. Dus hebben we 5% bespaard op de niet-loon kredieten van het overheidapparaat. 2,5% op de lonen en 5 % op de facultatieve subsidies. Ook de besparing op communicatie hebben we doorgevoerd.
- We hebben niet of nauwelijks bespaard in het basisonderwijs omdat dit, internationaal vergeleken, niet sterk omkaderd is
- We hebben vooral ingegrepen op de structuren. We hebben verkozen boven de klassen en niet in de klassen te besparen.
- De leerkracht als echte bouwsteen van de school werd quasi ontzien.
- Oneigenlijk gebruik of doelafwendingsgebruik van eerdere beslissingen wordt aangepakt.
- De besparingen worden gespreid om te vermijden dat bepaalde sectoren dysproportioneel veel zouden moeten besparen.

Ik heb nauwgezet elke besparingsmaatregel maximaal overlegd met de sociale partners. Zij hebben de ruimte gekregen om alternatieve voorstellen te doen, die we daar waar mogelijk ook effectief gevolgd zijn

Een en ander heeft er wel toe geleid dat in de commissie Financiën en Begroting nog een aantal amendementen zullen moeten worden behandeld die een aanpassing van de cijfers inhouden. De ontwerpdecreten waren immers al ingediend voordat de onderhandelingen waren afgesloten.

Zelfde verhaal voor de programmadecreten 2009 en 2010. In de ontwerpdecreten zoals ze vandaag in het parlement zijn ingediend zijn al een aantal bepalingen opgenomen die de besparingsmaatregelen in regelgeving omzetten. Gelet op de Inleiding bij de 3de budgetcontrole 2009 en de begrotingsopmaak 2010, Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel. Onderwijscommissie 12 november 2009.

onderhandelingen en de daarmee gepaard gaande wijzigingen zullen ook hier nog een aantal aanvullende bepalingen als amendement moeten worden opgenomen.